

DANIEL

Tukakinyen Book In DANIEL

Book lal Daniel uh tuh simla ke sie pacl ma mwet Israel elos tuh muta ye keok lulap ac akkohsyeyuk sin sie tokosra pegan. Mwet se ma simusla book se inge el orekmakin kutu sramsram ac kutu ma arurumaiyuk in akkeye mwet in pacl lal nu ke finsrak se lalos lah God El ac fah eisla mwet kol sulallal se inge, ac sifilpa folokonang ku nu sin mwet lal.

Oasr ip yohk luo ke book se inge: (1) Sramsram kac l Daniel ac kutu sin mwet ma welul som nu in sruoh, su ke sripen lulalfongi ac akosten lalos nu sin God pwanang elos kutangla mwet lokoalok lalos. Sramsram inge ma ke pacl tokosrai lulap Babylonia ac Persia leumi faclu. (2) Kutu aruruma ma Daniel el tuh liye su akkalemye ke pacl in leumi ac pacl in musalla lun tokosrai puspis, mutawauk ke facl Babylonia. Ma inge palyeak ke ikori lun mwet kol pegan sac, ac kutangla lun mwet lun God.

Takla Lun Koanon Book Se Inge

Daniel ac mwet kawuk lal 1:1—6:28

Aruruma lal Daniel 7:1—12:13

a. Kosro sulallal akosr 7:1-28

b. Sheep mukul soko ac nani soko 8:1—9:27

c. Sie mwet utuk pweng inkusrao me 10:1—11:45

d. Pacl safla uh 12:1-13

**SRAMSRAM KACL DANIEL AC
MWET KAWUK LAL**

(1:1—6:28)

Kutu Mwet Fusr Inkul Sel Nebuchadnezzar

¹ In yac aktolu ke Jehoiakim el tokosra in acn Judah, Tokosra Nebuchadnezzar lun acn Babylonia el tuh mweuni acn Jerusalem ac kuhlasla siti uh.

² Leum El lela tuh elan sruokilya Tokosra Jehoiakim ac usla kutu mwe kasrup lun Tempul uh. El tuh usla kutu mwet sruoh welul folokla nu ke tempul lun god lal in acn Babylon, ac filiya ma saok inge ke nien filma in tempul lalos uh.

³ Tokosra el tuh sapkin nu sel Ashpenaz, su leum fin mwet pwapa lal, elan sulela kutu mukul fusr Israel su ma in sou lun tokosra ac sou lun mwet leum, su wi muta in sruoh.

⁴ Elos su solla inge enenu in mwet na oasku, lalmwetmet, pah in orekma, lalkung, ac wangin ma koluk ke manolos, tuh elos fah fal in kulansap inkul lun tokosra. Ma kunal Ashpenaz in lotelosyang in ku in rit ac sim ke kas Babylonia.

⁵ Tokosra el oayapa sapkin tuh in kitakat elos len nukewa ke mwe mongo ac wain su ma mwet inkul fulat elos eis uh. Tukun lutyuk elos ke yac tolu, elos ac utuku nu ye mutal tokosra.

⁶ Inmasrlon mwet ma tuh solla inge pa Daniel, Hananiah, Mishael, ac Azariah — elos kewa ma in sruof lun Judah.

⁷ Leum fulat lun mwet pwapa uh sang ine sasu inge nu selos: Belteshazzar, Shadrach, Meshach ac Abednego.

⁸ Daniel el tuh sulela elan tia kang mwe mongo ac nim mwe nim ma kitakat mwet inkul fulat uh

kac, pwanang ac tuh akfohkfokye manol. Ouinge el siyuk sel Ashpenaz tuh elan kasrel,

⁹ ac God El oru tuh Ashpenaz elan etaten nu sel Daniel.

¹⁰ Tusruktu Ashpenaz el sangeng sel tokosra, ac el fahk nu sel Daniel, "Tokosra el pakiya tari ma kom in kang ac nim, ac fin tia wo finsroam oana tulik sayom inge, na el ac ku na in uniyuwi."

¹¹ Ouinge Daniel el som nu yurin mwet se ma Ashpenaz el tuh srisrngiya in liyalang ac mwet kawuk tolu lal.

¹² Ac el fahk nu sel, "Srike kut ke len singoul, ac use na fokinsak kut in kang, ac kof kut in nim.

¹³ Na kom fah liye lah manosr ac oa kac monin tulik ma kang mongo ke inkul lun leum uh, na kom fah oru sulela lom an fal nu ke ma kom liye an."

¹⁴ Na mwet sac insese elos in srike ke len singoul.

¹⁵ Tukun len singoul ah, Daniel ac mwet kawuk tolu lal ah arulana fokoko ac wo finsroalos liki tulik nukewa ma kang mongo nun mwet leum uh.

¹⁶ Ouinge in pacl sac lac, mwet se ma liyalta-lang ah lela eltal in mongo fokinsak na, ac tia kang mongo ma tokosra el sang elos in kang.

¹⁷ God El sang nu sin mwet fusr akosr ah etaok yohk, ac sasla in riti sramsram matu ac lalmwetmet. Sayen ma inge, El sang pac nu sel Daniel in ku in akkalemye kalmen aruruma ac mweme.

¹⁸ Ke sun saflaiyen yac tolu ma tokosra el pakiya, Ashpenaz el pwanla mwet fusr nukewa nu ye mutal Nebuchadnezzar.

¹⁹ Tokosra el sramsram nu selos nukewa, ac arulana fwefela sel Daniel, Hananiah, Mishael ac Azariah yohk liki mwet fusr nukewa saya ah. Ouinge elos weang kulansap nu sin tokosra.

²⁰ Finne kain siyuk fuka ma tokosra el siyuk, ku kain elya ma el ac srukak, mwet fusr akosr inge etu pacl singoul yohk liki kutena mwet susfa ku mwet inutnut su oasr ke tokosrai lal uh nufon.

²¹ Daniel el mutana inkul fulat se inge nwe ke na Cyrus, tokosra fulat lun Persia, el kutangla acn Babylonia.

2

Mweme Se Meet Lal Nebuchadnezzar

¹ Ke yac se akluo in pacl Nebuchadnezzar el tokosra, el oru sie mweme. Yokla fohs lal kac, oru el kofla motul.

² Ouinge el sapla solama mwet susfa lal, mwet inutnut, mwet sramsram nu sin inut, ac mwet mwenmen lal in tuku ac aketeya mweme sac nu sel. Ke elos tuku ac tu ye mutun tokosra,

³ el fahk nu selos, “Nga arulana fohsak ke mweme se nga oru. Nga ke etu lah mea kalmac.”

⁴ Elos topuk tokosra ke kas Aramaic,* “Lela in loes moullun tokosra! Fahkma nu sesr mweme sacn, ac kut ac fah aketeya nu sum.”

⁵ Ac tokosra el fahk nu selos, “Nga sulela tari mu komtal ac fahkma nu sik mweme sac, na aketeya lah mea kalmac. Komtal fin tia ku, nga ac sap in sreyuki monumtal nu ke ip srisrik, ac

* **2:4 ke kas Aramaic:** koanon chapter 2 verse 4 nwe ke chapter 7 verse 28 simla in kas Aramai.

lohm sumtal an in rakinyuki nwe ke orala yol in kutkut.

⁶ A komtal fin fahkma nu sik mweme sac oayapa kalmac, na nga ac fah akfulatye komtal ac sot mwe moul yohk. Kwal, fahkma lah mea mweme sac, ac mea kalmac.”

⁷ Elos sifilpa topkol tokosra ac fahk, “Leum lasr fin fahkma na lah mweme fuka se, na kut ac fah akkalemey kalmac an.”

⁸ Ke elos fahk ouinge ah, na tokosra el liksreni na fahk, “Ma na nga nunku ah ingan! Komtal suk na ma in eisla pacl, mweyen komtal etu na lah nga akola

⁹ in sot nu sumtal lupan kaiyuk sefanna komtal fin tia fahkma kalmen mweme sac. Komtal pwapani komtal in tuku fahk kas kikiap in sista pacl, mweyen komtal nunku mu nga ac ku in ekulla ma nga fahk uh. Fahkma lah mea mweme sac, na nga ac etu lah komtal ac ku in aketeya pac kalmac uh nu sik.”

¹⁰ Ac mwet kasru fulat inge topuk ac fahk, “Wangin sie mwet fin faclu nufon ac ku in fahkot nu sin tokosra ma kom ke etu an. Wangin sie tokosra, finne tokosra se ma pwengpeng, ku yohk oemeet ku la, nu oru kain sap upa se ingan nu sin mwet susfa lal, mwet inutnut, ac mwet mwenmen lal.

¹¹ Ma tokosra siyuk ingan arulana upa, oru wangin mwet ku in fahkot nu sin tokosra sayen god uh, a god inge tia muta inmasrlon mwet uh.”

¹² Ke elos fahk ouinge, tokosra el foloyak, ac sap in anwukla nufon mwet kasru fulat lal in acn Babylon.

13 Ouinge sapkakinyuk tuh in anwuki elos nufon, welulang pac Daniel ac mwet kawuk lal ah.

God El Akkalemye Nu Sel Daniel Kalmen Mweme Sac

14 Na Daniel el som nu yorol Arioch, su leum fin mwet karinginyal tokosra, su itukyang kunal in uniya mwet inge. Daniel el arulana sulela wo kas elan fahk,

15 ac el siyuk sel Arioch lah efu ku tokosra el orala ma sap na upa se inge. Ouinge Arioch el aketeya nu sel Daniel ma sikyak uh.

16 In pacl sacna Daniel el som ac eis ku sin mwet fulat lun inkul uh in kolla kutu srisrik pacl uh, elan ku in akkalemye nu sin tokosra kalmen mweme sah.

17 Na Daniel el folokla nu yen el muta we, ac fahk nu sin mwet kawuk lal, Hananiah, Mishael, ac Azariah ke ma su sikyak inge.

18 El fahk nu selos in pre nu sin God inkusrao tuh Elan pakoten nu selos ac ikasla kalmen ma lukma se inge nu selos, tuh elos fah tia anwuki wi mwet kasru fulat saya in acn Babylon.

19 Na in fong sacna ma lukma se inge ikakla nu sel Daniel in sie aruruma, ac el kaksakin God inkusrao, ac fahk,

20 "God El lalmwetmet ac kulana!
Kaksakunul nwe tok ma pahtpat.

21 El nununku pacl uh ac ekyek lun pulan pacl uh;

El tulokunak ac ikruiya tokosra uh;

El pa sang etauk ac lalmwetmet.

22 El ikasla kalmen ma lukma ac ma loal kalmac;

El etu ma su oan wikla in lohsr uh,
Ac El sifacna rauniyukla ke kalem.

²³ Nga kaksakin kom ac akfulatye kom, God lun
mwet matu luk.

Kom ase ku nu sik ac etauk luk;
Kom topokma pre luk,
Ac akkalemye nu sesr ma kut in fahk nu sin
tokosra.”

*Daniel El Fahkak Mweme Sac Nu Sin Tokosra
Ac Aketeya Kalmac*

²⁴ Na Daniel el som nu yorol Arioch, su tuh
supweyuk in uniya mwet kasru fulat lun tokosra
inge, ac el fahk nu sel, “Nimet kom onelosla.
Usyula nu yorol tokosra ac nga fah fahkang nu
sel kalmen mweme se lal ah.”

²⁵ Kitin pacl ah na Arioch el usalak Daniel nu
ye mutal tokosra ac fahk nu sel, “Nga konauk sie
sin mwet Israel ma wi sruoh, su ac ku in fahkak
nu sin tokosra kalmen mweme se lom.”

²⁶ Na tokosra el fahk nu sel Daniel (su oayapa
pangpang Belteshazzar), “Kom ku in fahkma
mweme se luk ah, ac aketeya lah mea kalmac?”

²⁷ Ac Daniel el topuk, “O Tokosra, wangin mwet
mwenmen, mwet inutnut, mwet susfa, ku mwet
tuni ma oan yen engyeng uh, su ac ku in fahkak
nu sum ma se ingan.

²⁸ Tusruktu, oasr sie God inkusrao su ikasla ma
lukma uh. El akkalemye nu sin Tokosra ma su ac
sikyak in pacl fahsru uh. Ac inge nga ac fahkot
mweme sacn, su kom arurumai ke kom motul.

²⁹ “Ke pacl se tokosra tuh motul ah, tokosra
mwemei ma ac sikyak in pacl tok uh; ac God,

su ikasla kalmen ma lukma, El akkalemye ma ac sikyak uh.

³⁰ Ma lukma se inge akkalemyeyukme nu sik, tia ke sripen nga lalmwetmet liki kutena mwet, a tuh Tokosra in ku in etu kalmen mweme sac, ac in kalem ke nunak su sikyak nu sin tokosra.

³¹ “O Tokosra, in aruruma sac, tokosra tuh liye sie ma sruloala na yohk tu ye mutun tokosra — arulana kalem ac saromrom, ac mwe aksangeng in liyeyuk.

³² Sifa ah orekla ke gold ma wo emeet; iniwa ah ac pao ah orek ke silver; ac infulwal nu ke intwel orekla ke bronze.

³³ Nial orekla ke osra, ac falkal orekla ke osra ac fohk kle akulamisak.

³⁴ Ke kom tuh ngetang liye ah, eot na lulap se tufwacla liki fin fulu se, a tia ma mwet moklela, twe sunna nia su orek ke osra ac kle, ac koteya.

³⁵ In pacl sacna osra, kle, bronze, silver, ac gold nukewa kac ah mokutkuti, oana kulun wheat ma kulkulla ke pacl fol uh, ac ipsriki oana apat uh. Eng ah okla ma inge nufon ac tia sie ip kac lula. A eot sac yokelik nwe oana eol soko su afinya faclu nufon.

³⁶ “Pa inge mweme sac. Inge nga ac akkalemye nu sin tokosra kalmac uh.

³⁷ O Tokosra, kom pa fulat oemeet sin tokosra nukewa uh. God inkusrao El orala tuh kom in tokosra fulat, ac El sot nu sum wal, ku, ac sunak.

³⁸ El orala tuh in kom pa leum fin acn nukewa faclu ma oasr mwet muta we, ac oayapa leum fin kosro ac won nukewa. Kom pa sifa se ma orekla ke gold inge.

³⁹ Ac fah mau oasr pac sie tokosrai tukum, su ac tia arulana pwengpeng oana tokosrai se lom inge, ac toko ac oasr pac sie tokosrai aktolu, ma orekla ke bronze, su ac leumi faclu nufon.

⁴⁰ Toko, ac oasr tokosrai se pac akakosr su ac fokoko oana osra uh. Tokosrai se ingan ac fah fukulya ac kunauselik tokosrai nukewa meet ah, oana ke osra uh ac fukulya ac kunauselik ma nukewa.

⁴¹ Kom tuh liye pac lah falkal ac kufinnial orekla ke fohk kle ac osra. Kalmac pa tokosrai se inge ac mau kitakatelik, na ku se la uh ac ku in srifal mweyen oasr osra ac fohk kle akulamisi kac.

⁴² Kufinnial — su kutu ip uh osra ac kutu fohk kle — akkalemye lah tafu tokosrai se inge ac ku, ac tafu ac munas.

⁴³ Kom oayapa liye lah osra ah akulamisi ke fohk kle. Kalmen ma se inge pa mwet leum ke tokosrai se inge ac srike in orani sou lalos in ma se lac ke elos ac oru mwet lalos uh in tukeni apayuki, tusruktu elos ac tia ku in orani, oana ke osra ac fohk kle tia ku in akonoki.

⁴⁴ In pacl lun mwet leum inge, God inkusrao El ac fah oakiya sie tokosrai su ac fah wangin saflaiya. Ac fah tiana ku in kutangyukla, a ac fah kunausla nufon tokosrai ingan, na ac fah oanna nwe tok.

⁴⁵ Kom tuh liye pac ke eot sac ipipla liki fin fulu sac a wanginna mwet mokleak, ac ke eot sac tukya ma sruloala sac ma orekla ke osra, bronze, fohk kle, silver ac gold. God fulat El fahk nu sum, O Tokosra, ma ac sikyak in pacl fahsru uh. Nga fahkot kewa ma kom mwemei, ac akkalemye pac

nu sum kalmac uh.”

Tokosra El Akfulatyal Daniel Ac Kawuk Lal

⁴⁶ Na Tokosra Nebuchadnezzar el pasrla nwe ten ac sapkin tuh in orek mwe kisa ac mwe sang nu sel Daniel.

⁴⁷ Tokosra el fahk, “God lom El fulat liki god nukewa. El Leum fin tokosra uh, ac El ikasla kalmen ma lukma. Nga etu ouinge mweyen kom ku in aketeya ma lukma se inge.”

⁴⁸ Ouinge el akfulatyalak Daniel nu ke sie wal fulat, ac sang nu sel mwe lung na wowo puspis, ac oru elan leumi acn Babylon, ac oru tuh in el pa leum fin un mwet kasru fulat nukewa lun tokosra.

⁴⁹ Fal nu ke siyuk se lal Daniel, Tokosra el eisalang Shadrach, Meshach, ac Abednego in karingin mukuikui nukewa in acn Babylon; a Daniel el mutana inkul fulat sin tokosra.

3

Nebuchadnezzar El Sap Mwet Nukewa In Alu Nu Sin Sie Ma Sruloala Gold

¹ Tokosra Nebuchadnezzar el sap orekla ma sruloala gold se, fit eungoul fulata ac fit eu sralap, ac el sap tulokyak in acn tupasrpasr se pangpang Dura, apkuran nu ke siti Babylon.

² Na tokosra el sapkin mwet pwapa lal nukewa in fahsreni — mwet fisrak nukewa, governor nukewa, governor akluo nukewa, mwet kol lun kais sie kain in orekma, mwet liyaung mwe kasrup, mwet nununku, mwet pwapa fulat ke kais sie acn, ac mwet kol saya nukewa lun acn

we. Elos in fahsreni ac wi kisaela ma sroloala se ma Tokosra Nebuchadnezzar el tulokunak ah.

³ Ke mwet fulat inge nukewa fahsreni nu ke kisa sac, ac tu ye mutun ma sroloala sac,

⁴ sie mwet in sulkakin pweng lun tokosra el fahk ke sie pusra lulap, “Kowos, mwet mutunfacl nukewa, su sramsram ke kain in kas nukewa!

⁵ Kowos ac fah lohng pusren mwe ukuk, ac toko pusren oboe, lyre, zither ac harp, ac oayapa kain mwe srital nukewa saya ac fah weang ma inge. Ke pacl se na mwe on inge ac kasla uh, kowos in pasrla ac alu nu ke ma sroloala gold se su Tokosra Nebuchadnezzar el tulokonak inge.

⁶ Kutena mwet su tia pasrla ac alu nu kac ac fah sisiyang nu in sie funyu in e firir uh.”

⁷ Ouinge ke elos lohng pusren mwe on uh kasla, mwet in mutunfacl nukewa ac kain in kas nukewa elos pasrla ac alu nu ke ma sroloala gold se ma Tokosra Nebuchadnezzar el tulokunak ah.

Mwet Kawuk Tolu Lal Daniel Tukakyak Ke Seakos

⁸ In pacl sac, kutu sin mwet Babylonia elos konauk pacl wo lalos in akkolukye mwet Jew ah.

⁹ Elos fahk ouinge nu sel Tokosra Nebuchadnezzar, “Lela in loes moul lun tokosra!

¹⁰ Tokosra tuh sapkin mu pusren mwe on uh fin kasla, mwet nukewa in pasrla ac alu nu ke ma sroloala gold sac,

¹¹ ac kutena mwet su tia pasrla ac alu nu kac ac fah sisiyang nu in sie funyu in e firir.

¹² Oasr kutu mwet Jew ma kom sang in karingin acn ma apkuran nu Babylun — Shadrach, Meshach ac Abednego — su tia akos

sap lun tokosra. Elos tiana alu nu sin god lom uh, ku pasrla nu ke ma sroloala se kom tulokunak ah.”

¹³ Ke elos fahk ouinge, tokosra el arulana kasrkusrakak ac sap in utuku mwet tolu ah nu ye mutal.

¹⁴ Ac el fahk nu seltal, “Shadrach, Meshach, Abednego, ya pwaye lah komtal srangesr alu nu sin god luk uh, ac tia pasrla nu ke ma sroloala se nga tulokunak ah?

¹⁵ Komtal fin lohng pusren mwe ukuk, oboe, lyre, zither, harp, ac mwe on saya nukewa in kasla, ‘tal pasrla nu ke ma sroloala sac ac alu nu kac. Komtal fin tia, na ac sisiyang komtal nu ke funyu in e firir. Ku komtal nunku mu oasr god ac ku in molikomtalla?”

¹⁶ Na Shadrach, Meshach, ac Abednego topuk ac fahk nu sel, “O Tokosra, kut ac tia srike in fahk kutena kas in akwoye kut.

¹⁷ God se su kut kulansap nu se uh fin ku in molikutla liki e firir ingan, ac liki ku lom, na El ac molikutla.

¹⁸ Tusruktu El finne tia molikutla, lela in arulana kalem sin tokosra lah kut tia ku in alu su sin god lom an, ac kut ac fah tiana pasrla nu ke ma sruloala gold se ma kom tulokunak an.”

Wotla In Anwuki Mwet Kawuk Tolu Lal Daniel

¹⁹ Na Nebuchadnezzar el arulana rarak ke kasrkusrak, ac ngetang suilya Shadrach, Meshach ac Abednego. Na el sap mwet lal uh in tanak e uh in fol pacl itkosr yohk liki pacl nukewa.

²⁰ Ac el sap mwet ma ku oemeet sin mwet mweun lal in kapriya mwet tolu inge ac siselosyang nu in funyu in e firir sac.

²¹ Ouinge elos kaprelosi ke elos putena nuknuk, susu, ac ma nukewa, ac siselosyang nu in funyu sac.

²² Ac ke sripen tokosra el tuh sap in tayak e sac in arulana fol, oru e sac tuh esukak pac mwet ma us mwet tolu ah ac siselosyang nu ke e sac.

²³ Na Shadrach, Meshach, ac Abednego srakna kapid, ac sisiyang elos nu in fiten e sac.

²⁴ In kitin pacl ah na Nebuchadnezzar el atuyak ke lut ac fwefela lal. Ac el siyuk sin mwet pwapa lal, “Ku tia mwet tolu pa kut kapriya ac sisang nu in e sac ah?”

Ac elos fahk, “Aok, pwaye.”

²⁵ Na el sifil siyuk, “Ac efu ku mwet akosr pa nga liye forfor in e se ingo? Eltal tiana kapid ac wanginna akilenya mu eltal fol — ac mwet se akakosr ingo oana luman lipufan se.”

Filfilla Mwet Tolu ah, Ac Kilukyak Wal Lalos

²⁶ Ouinge Nebuchadnezzar el fahsryang nwe ke mutun funyu firir sac, pangyak ac fahk, “Shadrach! Meshach! Abednego! Kowos su mwet kulansapu God Fulatlana, oatume!” Na elos tukenina oatui.

²⁷ Mwet nukewa: fisrak, governor, governor akluo, ac mwet leum saya nukewa lal tokosra, elos fahsreni in liye mwet tolu ah, su tiana folla ke e sac. Aunsifalos ac nuknuk lalos tiana firiryak, ac elos tia pac fokulasrla ke e sac.

28 Na tokosra el fahk, “Kaksakin God lal Shadrach, Meshach, ac Abednego! El supwama lipufan lal ac molela mwet su orekma nu sel ac lulalfongel inge. Elos tuh pilesrala moul lalos ac tia akos ma sap luk ke sripen elos tia lungse epasr nu sin kutena god sayen God lalos sifacna.

29 “Na inge, nga sapkin tuh mwet in kutena mutunfaci, ku kutena kain in kas, fin fahk kutena kas ma ac akkolukye God lal Shadrach, Meshach, ac Abednego, ac fah sreyuki manol ke kupasr nukewa kac, ac lohm sel fah rakinyuki nwe ke oana sie yol in kutkut. Wangin siena god su ku in oru inkanek in molela ouinge.”

30 Ac tokosra el sifilpa kulak wal lal Shadrach, Meshach, ac Abednego in acn Babylon.

4

Mweme Akluo Lal Nebuchadnezzar

1 Tokosra Nebuchadnezzar el supwalik sap soko inge nu sin mwet in mutunfaci nukewa ac kain kas nukewa fin facu, su fahk ouinge:

“Paing kowos!

2 Porongo ma nga ac fahk ke ouiya sakirik ac usrnguk su God Fulatlana El akkalemye nu sik.

3 “Fuka yokiyen ma usrnguk God El ikasla nu sesr!

Fuka lupan kuiyen mwenmen ma El oru!

God El tokosra nwe tok ma pahtpat. El ac fah leum fin ma nukewa in paci nukewa!

4 “Nga, Nebuchadnezzar, tuh muta arulana misla inkul sik, ac in sewowokin kasrup luk.

⁵ Tusruktu nga tuh oru sie mweme na ak-sangeng, ac liye kutu aruruma su nga arulana tuninfongla kac ke nga motul.

⁶ Nga tuh sapkin in utukeni mwet kasru fulat nukewa in acn Babylon elos in tuh fahkma nu sik kalmen mweme sac.

⁷ Na mwet susfa, mwet inutnut, mwet mwenmen, ac mwet lutlut ke ma oan yen engyeng uh nukewa utukeni, ac nga fahkang nu selos mweme se luk ah, a elos tia ku in aketeya nu sik.

⁸ Na Daniel el utyak. (Itukyang pac inel Belteshazzar, tuh elan us inen god se luk.) Ngunin god mutal uh oan in el, na nga fahkak mweme se luk ah nu sel. Nga fahk ouinge nu sel:

⁹ “Belteshazzar, su fulat inmasrlon mwet susfa uh, nga etu lah ngunin god mutal uh oan in kom, ac kom etu ma lukma nukewa. Pa inge mweme se luk uh. Fahkma lah mea kalmac uh.

¹⁰ “Ke nga tuh motul ah, nga arurumai soko sak na lulap su tu infulwen faclu.

¹¹ Sak soko inge kap na kap nwe ke na sun acn elucng, ac mwet faclu nufon ku in liye.

¹² Sra kac uh arulana kato, ac fahko kac arulana ungun, fal in kiteya mwet faclu nufon. Kosro lemnak uh mongla ye lulin sak uh, won uh orala ahng lalos ke lesak uh, ac kain in ma moul nukewa mongo ke fokin sak soko inge.

¹³ “Ke nga srakna nunku ke aruruma se inge, nga liye sie mwet na mutal oatume inkusrao me, su arulana liyaten in ma nukewa.

¹⁴ Ac el fahkak ke sie pusra lulap, ‘Pakiya sak soko an, ac wotela lah kac an; yolla sra kac, ac

sisalik fahko an. Lusak kosro ingan liki ye sak soko an, ac won uh liki lesak an.

¹⁵ Ac filiya sruen sak sacn in oanna infohk uh, ac loseni ke mwe lohl orekla ke osra iron ac bronze. Filiya in oanna ke mah inima uh.

“ ‘Na lela aunfong uh in sroksrokkinya mwet se inge, ac lela elan muta inmasrlon kosro lemnak uh, ac sak inima uh.

¹⁶ Ke lusen yac itkosr el ac fah tia nunak oana mwet uh, a el ac nunak oana kosro uh.

¹⁷ Pa inge ma lipufan liyaten ac asmak uh wotela uh. Ke ma inge lela mwet in acn nukewa in etu lah oasr ku lun God Fulatlana fin tokosrai nukewa lun mwet uh, ac El ku in eisalosyang nu sin kutena mwet ma El lungse eisalosyang nu se — finne mwet ma pilesreyuk oemeet uh.’ ”

¹⁸ Ac Tokosra Nebuchadnezzar el fahk, “Pa inge mweme se luk ah. Inge, Belteshazzar, fahkma lah mea kalmac uh. Wangin sie sin mwet kasru luk inge ku in akkalemye nu sik, a kom ku mweyen ngunin god mutal uh oan in kom.”

Daniel El Aketeya Mweme Sac

¹⁹ Ke ma inge, Daniel su oayapa pangpang Belteshazzar, el arulana lut ac koflana fahk kutena ma. Na tokosra el fahk nu sel, “Belteshazzar, nimet lela mweme sac, ku kalmen mweme sac in akfohsye kom.”

Belteshazzar el topuk ac fahk, “O Tokosra, nga kena tuh mweme sac ac aketeya kac uh in ma nu sin mwet lokoalok lom, ac in tia ma nu sum.

²⁰ Sak soko ma arulana fulat ac sun acn elucg ingan, ku in liyeyuk sin mwet nukewa fin faclu.

²¹ Sra kac uh arulana kato, ac fahko uh ku in kiteya mwet fin faclu nufon. Kosro lemnak uh mongla ye lulin sak soko ah, ac won uh orek ahng ke lesak uh.

²² “O Tokosra, kom pa sak soko ma arulana fulat ac fokoko inge. Kom kapak nwe arulana fulat, oru kom sun acn elucng, ac ku lom uh fahsrelik nu fin faclu nufon.

²³ Ke Tokosra srakna intoein ma inge, lipufan se oatui inkusrao me ac fahk, ‘Pakiya sak soko an ac kunausla, tusruk filiya srua an in oanna. Loseni ke sie mwe lohl ma orekla ke osra iron ac bronze, ac filiya in oanna ke mah inima uh. Lela aunfong uh in sroksrokkinya mwet se inge, ac lela elan mutana inmasrlon kosro lemnak uh ke yac itkosr.’

²⁴ “O Tokosra, pa inge kalmen mweme sac, ac pa inge ma God Fulatlana El fahk mu ac sikyak nu sum uh.

²⁵ Ac fah lillilyak kom liki inmasrlon mwet uh, ac kom fah muta inmasrlon kosro lemnak uh. Ke lusen yac itkosr kom ac fah mongo mah oana soko ox, ac motul inima uh, yen kom ac aksroksrokyeyuk ke aunfong uh. Tukun ma inge, kom ac fah fahk lah pwaye God Fulatlana El nununku tokosrai nukewa lun mwet uh, ac El ku in sang tokosrai nu sin kutena mwet El lungse sang nu se.

²⁶ Lipufan sac tuh sapkin mu sruen sak sac in fili in oanna infohk uh. Kalmac pa kom ac sifilpa tokosrala tukun kom akilenak lah God El leumi faclu nufon.

²⁷ Ke ma inge, O Tokosra, oru oana ma nga ac fahk nu sum uh. Nimet kom sifil oru ma koluk,

a oru ma wo ac kulang nu sin mwet sukasrup. Kom fin oru ouinge, na ac srakna wo ouiyom.”

²⁸ Ma inge nukewa sikyak nu sel Tokosra Nebuchadnezzar.

²⁹ Malem na singoul luo tukun ma inge, ke el forfor fin acn lucng ke lohmi sel in Babylon,

³⁰ el fahk, “Liye oaskuiyen acn Babylon! Nga musaela tuh in pa siti fulat in tokosrai luk, in akkalemeye wal, ku, wolana, ac fulatlana luk.”

³¹ Soenna safla ma el fahk uh, na sie pusra kasla inkusrao me ac fahk, “Tokosra Nebuchadnezzar, porongo ma nga ac fahk uh! Inge wal in tokosra lom itukla liki kom.

³² Ac fah lisyukyak kom liki inmasrlon mwet uh, ac kom fah muta inmasrlon kosro lemnak, ac mongo mah oana soko ox ke lusen yac itkosr. Tukun pacl sacn, na kom ac fah akilenak lah pwaye oasr ku lun God Fulatlana fin tokosrai nukewa lun mwet uh, ac El ku in sang tokosrai uh nu sin kutena mwet El lungse sang nu se.”

³³ In kitin pacl ah na kas inge akpwayeyiyuk. Nebuchadnezzar el lisyukyak liki inmasrlon mwet uh, ac mongo mah oana soko ox. Aunfong uh aksroksrokye manol, ac unac kacl uh loeselik oana unen eagle uh, ac tokinpaol loes oana tokinnien won uh.

Nebuchadnezzar El Kaksakin God

³⁴ Tokosra el fahk, “Ke safla yac itkosr ah, nga ngetak nu inkusrao ac sifil kalemak nunak luk. Nga kaksakin God Fulatlana, ac sang sunak ac wolana nu sel su moul nwe tok.

“El fah leumi ma nukewa nwe tok ma pahtpat,
Ac ac fah wangin safliyen tokosrai lal.

³⁵ El ngeta liye mwet fin faclu oana ma lus-
rongten;

Lipufan inkusrao ac mwet fin faclu

Muta ye ku lal.

Wangin sie mwet ku in lain lungse lal.

Ku kusen siyuk ke ma El oru.

³⁶ “Ke pacl ma sifil kalemak nunak luk, na folokinyukme sunak, wal fulat luk ac wolana nukewa lun tokosrai luk. Mwet pwapa fulat luk ac mwet leum elos paingyu, ac wal fulat luk folokinyukme yohk liki na meet ah.

³⁷ “Ac inge, nga, Nebuchadnezzar, sunakin, kaksakin, ac akfulatye Tokosra in Kusrao. Ma nukewa El oru uh pwaye ac suwohs, ac El ku in akpuliselyela kutena mwet su inse fulat in orekma lal.”

5

Kufwa Se Lal Belshazzar

¹ Sie fong ah, Tokosra Belshazzar el solani sie tausin mwet leum nu ke kufwa se lal, ac elos tukeni nim wain.

² Ke elos nimnim ah, Belshazzar el sap in utuku cup ac pol ma orek ke gold ac silver ma Nebuchadnezzar, papa tumal, el tuh usla liki Tempul in Jerusalem. Tokosra el sap utuku ma inge tuh el, mwet wal fulat lal, mutan kial kewa, ac mutan kulansap kial kewa, elos in nimnimkin.

³ In pacl sacna ahlu ac cup gold uh utuku, ac elos nukewa tukeni nim wain kac

⁴ ac kaksakin god nukewa lalos ma orekla ke gold, silver, bronze, osra, sak ac oayapa eot.

⁵ In kitin pacl ah na poun mwet se sikyak, ac mutawauk in sim yen ma mosrweyukla ke fasn pesinka in lohm uh, yen ma kalmen lam uh tolak arulana kalem. Ac tokosra el liye ke lac po sac sim ah.

⁶ El arulana sangeng, oru efla mutal ac intwel rarrarak.

⁷ El wola ac fahk sie mwet in use mwet inutnut, mwet mwenmen, ac mwet lutlut ke ma oan yen engyeng uh. Ke elos tuku, tokosra el fahk nu selos, "Mwet se fin ku in riti ma simla inge ac fahkma kalmac an nu sik, el ac fah nukumyukyung ke nuknuk sroninmutuk lun leum uh, ac wuleang soko ah gold lun mwet wal, ac el ac fah mwet leum se aktolu in tokosrai se inge."

⁸ Mwet pwapa fulat inkul sin tokosra elos fahsryang nu yorol, tusruktu wangin sie selos ku in riti ma simla uh, ku fahkak kalmac uh nu sin tokosra.

⁹ Na fosrnga lal Tokosra Belshazzar oru el efla yohk liki meet ah, ac mwet lal su wal fulat elos nukanla ma elos in oru.

¹⁰ Na Kasra, nina kial tokosra, el lohngak wowon lal tokosra ac mwet wal fulat lal, na el utyak nu yen kufwa uh orek we. El fahk, "Lela in loes moul lun tokosra! Nimet kom arulana fohsak ac efla angan.

¹¹ Oasr sie mwet in tokosrai lom uh su ngunin god mutal uh oan in el. Ke papa tomom el tuh tokosra, mwet se inge el akkalemye lah el lalkung ac lalmwetmet, ac yohk etauk lal oana etu lun god uh. Ac Tokosra Nebuchadnezzar, papa tomom, el akleumyal fin mwet susfa, mwet

inutnut, mwet mwenmen, ac mwet lutlut ke ma oan yen engyeng uh nukewa.

¹² Oasr kain in ku se yorol ma sesa yurin mwet uh, ac el lalmwetmet ac usrnguk in aketeya mweme. El ku pac in akkalemye kas in pupulyuk ac aketeya ma lukma. Ke ma inge kom sapla ac solama mwet se inge, Daniel, su tokosra el tuh sang inel Belteshazzar, ac el ac fah fahkot kalmen ma inge nukewa nu sum.”

Daniel El Aketeya Ma Simla Uh

¹³ In pacl sacna, utuku Daniel nu ye mutal tokosra, ac tokosra el siyuk sel, “Ya kom pa Daniel se inmasrlon mwet Jew ma tokosra, papa tumuk, el tuh use Judah me nu in sruoh ah?

¹⁴ Nga lohng mu ngunin god mutal uh wi kom, ac lah kom usrnguk, lalmwetmet, ac oasr pac etauk lom.

¹⁵ Utuku mwet kasru ac mwet inutnut uh elos in tuh riti ma simla inge ac fahkma kalmac uh nu sik, tusruktu elos tia ku in konauk kalmac uh.

¹⁶ Ac oasr pac lohngya sik mu kom ku in konauk kalmen kas in pupulyuk, ac aketeya ma lukma uh. Kom fin ku in riti ma se simla inge, ac fahkma kalmac uh nu sik, ac fah nukumyukyng kom ke nuknuk sroninmutuk lun mwet leum, ac kom fah wuleang soko ah gold, ac kom ac fah mwet leum se aktolu in tokosrai se inge.”

¹⁷ Ac Daniel el topkol ac fahk, “Sruokyana mwe kite lom an, ku sang lun sie pacna mwet. Tusruktu nga ac fah riti nu sin tokosra ma simla uh, ac akkalemye kalmac uh.

¹⁸ “God Fulatlana El oru tuh papa tomom, Nebuchadnezzar, elan sie tokosra na pwengpeng, ac sang ku ac wal fulat nu sel.

¹⁹ Yoklana pwengpeng lal, pwanang mutanfahl nukewa ac kain in kas nukewa elos sangeng ac rarrar sel. El fin lungse uniya sie mwet, na el uniya na; ac el fin lungse mwet se in moulna, el lela in moul. El ac akfulatye, ku aklsruongtenye, kutena mwet oanlungse lal.

²⁰ Ke sripen fulatak nankal ac likkeke lal, ac sulallal orekma lal nu sin mwet uh, na sisila el liki nien muta fulat lal, ac tila akfulatyeyuk el.

²¹ Lisyukla el liki inmasrlon mwet uh, ac nunak lal tuh ekla oana nunak lun kosro uh. El tuh muta yurin donkey lemnak, mongo mah oana soko ox, ac motul na inima uh, ac wangin ma afinilya liki aunfong uh. Tok, el akilenak lah pwaye, God Fulatlana El nununku tokosrai nukewa lun mwet uh, ac El ku in eisalosyang nu sin kutena mwet su El lungse sang nu se.

²² “Ac kom, su ma natul, kom ne etu ma inge nukewa a kom tiana akpusiselye nunak lom.

²³ Kom orekma lain Leum God inkusrao, ac orekmakin cup ac pol ma utuku liki Tempul lal. Kom, ac mwet wal fulat lom, mutan kiom kewa ac mutan kulansap kiom nukewa nim wain kac, ac kaksakin god lowos ma orekla ke gold, silver, bronze, osra, sak ac eot — god inge su tia ku in liye ku lohng, ac tia etu kutena ma. Ac kom tiana akfulatye God su ac ku in wotela lah kom ac misa ku moulna, ac su nununku ma nukewa kom oru uh.

²⁴ Pa ingan sripa se oru God El supwama lac

po sac in tuku simusla kas inge uh.

²⁵ “Pa inge kas ma simla uh: “MENE, MENE, TEKEL, PARSIN.”

²⁶ Ac pa inge kalmac uh: “MENE pa OAKLA — God El oakla pisen len lula ke tokosrai lom uh, na ac safla pa inge.

²⁷ “TEKEL pa PAUNIYA — pauniyuki kom tari ke mwe paun uh, ac koneyukyak tuh na kom sufalla.

²⁸ “PARSIN pa KITALIK — tokosrai lom uh kitakatelik ac itukyang nu sin mwet Mede ac mwet Persia.”*

²⁹ In pacl sacna Belshazzar el sap mwet kulansap lal in nokmulang Daniel ke nuknuk sroninmutuk lun mwet leum, ac in sripisrya soko ah gold ke kwawal. Na el sang in el pa mwet leum aktolu in tokosrai uh.

³⁰ In fong sacna, Belshazzar, tokosra lun Babylonia, el anwuki,

³¹ ac Darius mwet Mede, su yac onngoul luo matwal in pacl sac, el eisla tokosrai sac.

6

Daniel In Lufin Lion

¹ Darius el sulela sel elan srisrngiya governor siofok longoul in karingin acn nukewa ma el leumi uh.

² Sayen mwet inge, el sulella Daniel ac mwet luo pac sayal in liyaung orekma lun governor inge, ac in taran pac fahsriyen mwe kasrup lal tokosra uh.

* **5:28 mwet Persia:** fahkyen kas inge in kas Aramaic apkuran oana fahkyen “kitalik.”

³ Tiana paht toko, arulana kalem lah orekma lal Daniel uh wo liki mwet wial ma kol orekma, oayapa governor uh kewa. Ac ke sripen el arulana pisrla ke orekma lal, tokosra el nunkauk elan oakilya Daniel tuh elan leumi tokosrai sac nufon.

⁴ Na mwet kol wial, ac governor uh, elos srike in suk mwatal ke ouiyen orekma kunal nu ke tokosrai uh, tusruktu elos tiana konauk kutena sripa ma elos ku in akkolukyall kac, mweyen Daniel el arulana pwaye ac suwohs in orekma lal, ac el tia orala kutena ma sufal ku sesuwos.

⁵ Na elos fahk nu sin sie sin sie, “Kut ac tia ku in konauk kutena ma in akkolukyalla Daniel kac, sayen ma nu ke alu lal uh.”

⁶ Ouinge elos som nu yorol tokosra ac fahk nu sel, “Tokosra Darius, lela in loes moul lun Leum Fulat luk!

⁷ Kut nukewa su karingin tokosrai lom uh — mwet kol ke orekma, governor uh, governor akluo uh, ac mwet fulat pac saya — nunak sela tuh tokosra in orala sie ma sap, ac akkeye in arulana ku. Kom in sapkin ouinge, tuh ke lusen len tolngoul, wangin mwet in siyuk ke kutena ma sin kutena god, ku sin kutena mwet, a in siyuk sum mukena ke mwe enenu lal. Mwet se fin kunausla ma sap se inge in fah sisiyang el nu in luf se ma sessesla ke lion uh.

⁸ Ke ma inge, lela tokosra in orala ma sap se inge ac sainiya, na ac fah akkeyeyuk tuh in sie ma sap lun mwet Mede ac mwet Persia, su ac fah tia ku in ikilyukla.”

⁹ Ouinge Tokosra Darius el sainiya ma sap sac.

¹⁰ Daniel el ne lohng lah ma sap sac sainiyuki, a el som nu ke tweek se ke lohm sel su oasr winto tulwala nu Jerusalem, ac oru oana ke el oru pacl nukewa. El ikasla sie winto ah, ac sikukmutunteyak ac pre nu sin God pacl tolu ke len se.

¹¹ Ke mwet lokoalok lal Daniel elos liye lah el pre nu sin God,

¹² elos nukewa som nu yorol tokosra in akkolukyal Daniel. Elos fahk, "O Tokosra, kom tuh sainiya ma sap se fahk mu ke inmasrlon len tolngoul, kutena mwet su siyuk kutena ma sin kutena god ku kutena mwet sayom, ac fah sisiyang nu in luf se ma sessesla ke lion."

Ac tokosra el fahk, "Pwaye, ma sap na ku se pa ingan, sie ma sap lun mwet Mede ac mwet Persia, su ac tia ku in ikilyukla."

¹³ Na elos fahk nu sel tokosra, "Daniel, sie sin mwet sruoh Judah, el tia akfulatye tokosra, ku akos ma sap se tokosra el orala ah. El srakna pre pacl tolu ke len se, oana ke el oru pacl nukewa."

¹⁴ Ke tokosra el lohng ma inge el arulana supwarla kac, ac sang na kuiyal in suk inkanek in molella Daniel. El srike nwe ke na fongeni.

¹⁵ Na mwet lokoalok lal Daniel elos foloko nu yorol tokosra ac fahk nu sel, "Tokosra etu na tari lah ke oakwuk lun mwet Mede ac mwet Persia uh, wangin ma sap ma tokosra oakiya ku in ikilyukla."

¹⁶ Ke ma inge tokosra el sapkin in utukla Daniel ac sisiyang el nu in luf se ma sessesla ke lion. Ac el fahk nu sel Daniel, "Lela God lom, su kom arulana oaru in kulansupu, Elan loangekom."

¹⁷ Itukyang eot lulap se in afinya mutun luf sac, na tokosra el fliya sil lal sifacna ac sil lun mwet wal fulat lal fin eot sac, tuh in fah wangin mwet ku in ikasulla Daniel.

¹⁸ Na tokosra el folokla nu inkul fulat sel, ac koflana motulla in fong sac. El tiana mongo, ac tia pacna lela in oasr mwe akpwar orek nu sel.

¹⁹ Toang na in lutu se tok ah tokosra el sulaklak som nu ke luf sac.

²⁰ Ke el apkuranyang nu kac, el orala pang na elya se ac fahk, “Daniel, mwet kulansap lun God moul! Ku God se lom, su kom arulana moniyuk in kulansup nu se, El molikomla liki lion uh?”

²¹ Ac Daniel el fahk nu sin tokosra, “Lela in loes moul lun tokosra!

²² God El supwama lipufan lal in tuh kaliya oalin lion uh, oru elos tia ku in ngalisyuwi, mweyen El etu lah wangin ma sufal luk, ac wangin pac ma nga orala koluk nu sum, O Tokosra.”

²³ Tokosra el arulana enganak, ac sap in amacyak Daniel liki luf sac. Ouinge elos amakunulak ac liye lah wangin kutena ma sikyak nu sel, mweyen el lulalfongi God.

²⁴ Na tokosra el sap in sruhu nufon mwet ma tuh akkolukyal Daniel, ac el sap in sisiyang elos, wi mutan kialos ac tulik natulos, nu in luf se ma sessesla ke lion ah. Meet liki na elos sun kapin luf sac, lion uh atuyang nu selos ac kotkoteya nufon sri kaclos uh.

²⁵ Na Tokosra Darius el sim nu sin mwet in mutunfacl nukewa ac kain in kas nukewa fin faclu, ac fahk:

“Paing kowos nukewa!

²⁶ Nga sapkin nu sin mwet in mutunfacl nukewa su nga leumi, tuh mwet nukewa in sangeng ac akfulatye God lal Daniel.

“El sie God moule,

Ac El fah leum nwe tok.

Tokosrai lal fah tiana kunausyukla,

Ac ku lal ac fah wangin saflaiya.

²⁷ El molela ac loangela;

El oru ma usrnguk ac mwenmen

In kusrao ac fin faclu.

El molella Daniel liki ku lun lion uh.”

²⁸ Arulana yokyokelik wal lal Daniel in we lal Tokosra Darius, oayapa in we lal Tokosra Cyrus, mwet Persia.

DANIEL EL AKETEYA ARURUMA LAL

7

(7:1—12:13)

Aruruma Lal Daniel Ke Kosro Lulap Akosr

¹ In yac se meet ke Belshazzar el tokosra lun acn Babylonia, nga tuh oru mweme se, ac liye sie aruruma ke fong sac. Nga tuh simusla koanon mweme sac, ac pa inge ma nga simusla ke

² ma nga liye in fong sac:

Eng uh tuhtuh yen nukewa me, ac oru meoa uh in arulana pulkulakyak.

³ Kosro na lulap sulallal akosr otyak in meoa uh me, ac tia oana sie lumahlos.

⁴ Ma soko oemeet ah oana luman lion soko, tusruktu oasr posohksok kacl oana eagle se. Ke nga srakna ngetang liye, na posohksok kacl uh kipatla. Na kosro soko ah touyak ac tulokyak in

tu oana mwet se. Itukyang nu sel elan nunak in mwet.

⁵ Kosro soko aklukwa ah lumahl oana bear soko ma tuyak fin nial tok. El ngalis sri in pap tolkwe ke oalul, ac pusra se fahk nu sel, “Kangla nufon ikwa ma kom ku in kang an!”

⁶ Ke nga srakna tu liye, na soko pacna kosro lulap sikyak. Lumahl oana kosro leopard soko, tusruk oasr posohksok akosr oan fintokol, oana posohksok ke won uh, ac oasr sifa akosr kacl. Lumahl oana in oasr wal na fulat lal.

⁷ Ke nga srakna tu liye, kosro lulap soko akakosr ah sikyak. El arulana fokoko, koluk lumahl ac aksangeng ngetngetal. El ac sang wihs osra na lulap kacl uh ac itungya ma el ac sruokya uh, na el ac lolongya in mokutkuti. El tia oana kosro saya uh, mweyen oasr koac singoul kacl.

⁸ Ke nga ngetang liye koac inge, nga liye koac srisrik soko kapak inmasrlo. El sinukunla tolkwe sin koac ma oan meet ah. Koac srisrik soko inge oasr atronmutun mwet kac, ac sie oalu su arulana yokla tungak la.

Aruruma Ke Sie Su Moul Oemeet Me

⁹ Ke nga ngetang liye ma inge, oasr kutu nien muta fulat oakwuki in acn sac. Sie su nuna moul oemeet me el muta fin sie mwe muta inge. Nuknuk lal uh fasrfasr oana snow, ac aunsifal nasnas oana unen sheep. Mwe muta se lal inge oan fin wheel ma firir, ac sarmelik oana e,

¹⁰ ac soko koa in e uh sroma liki mwe muta fulat sac oana soko infacl. Oasr tausin puspis mwet su akola in kulansupwal, ac million puspis mwet tu ye mutal. Na nununku uh mutawauk, ac book uh ikakla.

¹¹ Ke nga ngetang liye ah, nga srakna lohng pusren tungak ac sifacna konkin lun koac srisrik soko ah. Nga srakna ngetang a kosro soko akakosr ah anwuki, ac manol sisiyang nu in e uh ac isisyak.

¹² Kosro saya ah itukla wal lalos, tusruktu filfilla elos in sifilpa muta ke kitin pacl.

¹³ Ke pacl se nga liye aruruma se inge in fong sac, nga liye sie ma su oana luman mwet se. El fahsru ac pukunyeng uh apnulla, na el fahla nu yurin el su moul oemeet me, ac kolyukla el nu ye mutal.

¹⁴ Itukyang nu sel wal, sunak, ac ku fulat, tuh mwet in mutunfacl nukewa ac kain in kas nukewa fah kulansapwal. Ku fulat lal ac fah oan ma pahtpat, ac tokosrai lal ac fah wangin saflaiya.

Aketeyuki Aruruma Uh

¹⁵ Aruruma ma nga liye inge oru nga fosrngala ac arulana fohsak.

¹⁶ Nga fahsryang nu yurin sie selos su tu insac, ac siyuk lah el ac ku in akkalemye kalmen ma inge nu sik. Na el fahkma kalmac uh.

¹⁷ El fahk ouinge, “Kosro lulap akosr inge pa tokosrai lulap akosr ma ac sikyak fin faclu.

¹⁸ Ac mwet lun God Fulatlana elos ac fah eis ku fulat ac sruokya nwe tok ma pahtpat.”

¹⁹ Ac nga sifilpa ke lohng kutu ke kosro soko akakosr ma tia oana kosro saya nufon — kosro aksangeng soko ma ac sang wihs osra kacl uh ac nia bronze kacl uh in itungya ma el sruokya uh, na lolongya.

²⁰ Ac nga ke etu pac ke koac singoul ke sifal, ac ke koac soko ma sikyak pac tok ac oru tolkwe koac uh in putatla ah. Oasr atronmutal ac oalul, ac arulana upa tungak lal uh. Yohk aksangeng lal uh liki koac nukewa saya ah.

²¹ Ke nga ngetang liye ma inge, na koac srisrik soko ah mweun lain mwet lun God ac kutangulosla.

²² Na el su nuna moul oemeet me tuku, ac akkalemye lah nununku lal wi layen mwet lun God Fulatlana. Sun tari pacl fal tuh mwet lun God in eis ku fulat lun tokosra.

²³ Pa inge ma el aketeya nu sik: “Kosro soko akakosr ah pa tokosrai lulap se akakosr ma ac sikyak nu fin faclu, ac el ac fah siena liki tokosrai lulap nukewa saya uh. El ac fah itungya faclu nufon, ac futfutungya.

²⁴ Koac singoul ah pa tokosra singoul ma ac leumi tokosrai lulap sac. Na sie pac tokosra ac fah sikyak, ac el ac arulana sie liki na tokosra nukewa ma tuku meet ah, ac el ac fah sinukunla tokosra tolu.

²⁵ El ac fah kaskas lain God Fulatlana, ac akkeokye mwet lun God. El ac fah srike elan ekulla ma sap lun lulalfongi lalos ac len in kufwa lalos, na mwet lun God uh ac fah muta ye ku lal ke lusen yac tolu tafu.

²⁶ Na nununku uh ac fah mutawauk, ac eisla ku lal uh, ac arulana kunausulla.

²⁷ Ku ac pwengpeng lun tokosrai nukewa fin faclu ac fah itukyang nu sin mwet lun God Fulatlana. Ku fulat lalos ac fah wangin saflaiya, ac mwet kol nukewa fin faclu ac fah kulansupwalos

ac akos sap lalos.”

²⁸ Pa inge saflaiyen ma srumunyuk uh. Yoklana sangeng luk, oru nga arulana efla, ac nga sruokyana ma inge oan sik.

8

Aruruma Lal Daniel Ke Sheep Mukul Soko Ac Nani Soko

¹ In yac aktolu ke pacl Belshazzar el tokosra, nga tuh liye aruruma se akluo.

² In aruruma se inge, nga liye mu nga oasr in siti potyak lun Susa in acn Elam. Nga tu sisen Infac Ulai,

³ ac nga liye soko sheep mukul sisen infac ah, su oasr koac na loeloes lukwa kac. Koac soko ma sikyak tok tuh loes liki ma soko ma sikyak meet.

⁴ Ac nga liye sheep mukul soko ah sang koacl sinukin acn roto, epang, ac eir. Wangin kosro ku in tulokinilya, ku kaingkunla kuiyal. El oru na oana lungse lal, ac arulana orek funmwet.

⁵ Ke nga srike in suk kalmen ma se inge, na nani soko sasma tuku liki acn roto, upala mui lal ah oru nial tiana pusral acn uh. Oasr koac soko tume inmasrlon atronmutal ma arulana kalem.

⁶ Nani soko ah yume nwe yurin sheep mukul soko ma nga liye tu sisen infac ah, ac atuyang nu sel ke kuiyal nufon.

⁷ Nga liye na ke el uni sheep mukul soko ah. Upala kasrkusrak lal, oru el atuyang nu kac twe koteya koac lukwa ah. Wangin ku lun sheep mukul soko ah in lainul. Toloki el nu infok uh ac futfutungyuki el, ac wangin sie su ku in molella.

⁸ Nani soko ah yokyokelik na funmwet lal, tusruktu in pacl se na ma yokelik ku lal uh, na kaptelik koac soko kacl ah, na koac akosr sifilpa kapak aolla, ac kais soko koac inge foralik nu epang, eir, kutulap ac roto.

⁹ Ac soko koac srisrik srinak liki soko sin koac akosr inge, su kuiyal fahsrelik nwe sun acn eir ac kutulap, ac sun pac Fulan Wuleang.

¹⁰ Kuiyal yokyokelik nwe ke na el ku pac in mweun lain un mwet mweun lun kusrao, ac mweuni pac itu uh ac sista kutu selos nu fin fohk uh, ac longolosi.

¹¹ Na koac srisrik soko ah oru nwe ke na el lain pac Fisrak lun un mwet mweun lun kusrao, ac tulokinya kisa ma orek nu sel ke len nukewa, ac aktaekyala Tempul uh.

¹² Mwet uh orekma koluk in Tempul, ac tila oru mwe kisa ma fal in orek we ke len nukewa uh, ac alu pwaye uh sisila. Koac srisrik soko ah orala nukewa ma el ke oru uh.

¹³ Na nga lohng sie lipufan uh siyuk sin sie pac, “Ma liyeyuk in aruruma se inge ac orek nwe ngac? Ma koluk lulap inge ac eisla acn sin orek kisa uh nwe ngac? Ac lolongyuki un mwet mweun lun kusrao ac Tempul uh nwe ngac?”

¹⁴ Ac nga lohng lipufan se ngia topuk ac fahk, “Ac orek ouinge ke len sie tausin siofok lumngaul, su orala pacl in kisa luo tausin tolfoko ke eku ac lotu, ma wangin kisa ac orek. Toko, na Tempul uh ac fah sifil akmutalyeyuk.”

Lipufan Gabriel El Aketeya Aruruma uh

¹⁵ Nga srike in suk kalmen aruruma se inge, na in kitin pacl ah na sie ma su oana luman mwet se tume nu sik.

¹⁶ Nga lohng sie pusra pangme liki Infacl Ulai ac fahk, "Gabriel, fahkak nu sel kalmen aruruma se el liye an."

¹⁷ Na Gabriel el kaluku ac tu siskuk, na nga arulana sangengla ac putati nu infohk uh.

El fahk nu sik, "Mwet sukawil, ne mwet se na pa kom, a nga ke in kalem sum kalmen aruruma uh. Aruruma sac fahkak ke saflaiyen faclu."

¹⁸ Ke el kaskas ah, nga putati nu infohk uh ac nikinyula. Tusruk el sruokyuwi, ac tulokinyuyak,

¹⁹ ac fahk, "Nga akkalemye nu sum ma ac sikyak ke sripen kasrkusrak lun God. Aruruma sac fahkak ke ma ac sikyak ke safla lun ma nukewa.

²⁰ "Sheep mukul soko kom liye ma koac lukwa oan kac ah, pa tokosrai lun Media ac Persia.

²¹ Nani soko ah pa tokosrai lun Greece, ac koac soko ma kom tuh liye tume inmasrlon atronmutal ah pa tokosra se emeet uh.

²² Koac akosr ma kom tuh liye sikyak tukun koac soko meet ah kaptalik ah, kalmac pa ac fah kitakatelik mutunfacl lulap sac nu ke tokosrai akosr, su ac fah tia ku oana kuiyen tokosrai se meet ah.

²³ "Ke ac apkuran in safla pacl lun tokosrai akosr inge, ac koluk lalos uh arulana yokelik pwanang ac enenu in akkeokyeyuk elos, na ac fah oasr sie pac tokosra sikyak su ac arulana likkeke, kutasrik, ac akmas.

²⁴ Ku lal ac fah yokyokelik — tusruktu tia ke ku lal sifacna. Yohk ma el ac fah kunausla, ac ma nukewa el oru ac fah wo ouiyal kac. El ac fah pwanang mwet na yohk ku la in kunausyukla, ac mwet lun God uh ac musalla pac.

²⁵ Ke sripen kutasrik ac orek fwacfa lal uh, el ac fah eis pac wo ouiya ke inkanek kikiap lal. El ac fah sifacna yukunul ke ma el oru, ac kunausla mwet puspis ke inkanek lukma lal. El ac lain pac Tokosra se ma fulat liki nukewa, tusruktu ac kunausyukla el, tuh tia ke ku lun mwet uh.

²⁶ Aruruma se kom tuh liye ke pacl in kisa in eku ac lotu ma aketeyuki nu sum ah, ac fah pwayena. Tusrktu mansis kom in tia srumun in pacl inge, mweyen ac fah akpwayeyiuk ke pacl na loes fahsru uh.”

²⁷ Nga arulana toasrla ac mas ke len na pus. Na nga fah tukakek ac folokla nu ke orekma ma tokosra el pakiya nu sik, tusruktu nga fohs na ke aruruma sac, ac tia ku in etu kalmac.

9

Daniel El Pre Ke Mwet Lal

¹ Darius mwet Mede, su wen natul Xerxes, el pa leumi tokosrai lun Babylonia.

² In yac se oemeet in pacl el leum ah, nga lutlut ke book mutal uh, ac nunku na ke yac itngoul ma acn Jerusalem ac musalla uh, oana ke LEUM GOD El tuh fahk nu sel mwet palu Jeremiah.

³ Ac nga arulana moniyukla in pre nu sin Leum God, ac kwafe nu sel, ac oru lalo luk, nukum nuknuk yohk eoa, ac muta in apat.

⁴ Nga pre nu sin LEUM GOD luk, ac fahkak nu sel ma koluk lun mwet luk.

Nga fahk, "Leum God, kom fulatlana, ac kut akfulatye kom. Kom pwayena ke wuleang lom, ac akkalemye lungse kawil lom nu selos su lungse kom ac oru ma kom sapkin.

⁵ "Kut oru ma koluk, moul lasr arulana koluk, ac orekma lasr sesuwos. Kut tia oru ma kom sap kut in oru, ac forla liki ma kom akkalemye nu sesr mu ma pwaye.

⁶ Kut tia porongo pusren mwet kulansap lom mwet palu, su kaskas ke Inem nu sin tokosra lasr, mwet kol lasr, mwet matu lasr somla, ac nu sin mutunfacl se inge nufon.

⁷ O Leum, kom oru na ma pwaye pacl e nukewa, a kut oru na ma su akmwekinye kut sifacna. Aok, yokna nu sesr su muta in Judea ac Jerusalem, ac nu sin mwet Israel nukewa su kom akfahsryelik in muta in acn apkuran ac acn loessula ke sripen elos tia inse pwaye nu sum.

⁸ Tokosra lasr, mwet kol lasr, oayapa mwet matu lasr su somla, elos oru na mwe akmwekin ac orekma koluk lain kom, LEUM GOD.

⁹ Kom pakoten ac ku na in nunak munas, kut finne likkeke nu sum.

¹⁰ Kut tiana porongekom, O LEUM GOD lasr, ke kom fahk mu kut in moul fal nu ke ma sap ma kom ase nu sesr sin mwet kulansap lom mwet palu.

¹¹ Israel nufon kunausla ma sap lom, ac tia lungse lohng ma kom fahk. Kut orekma koluk lain kom, pwanang kom ase mwe selnga nu facsr

ma simla in Ma Sap lal Moses, mwet kulansap lom.

¹² Kom oru oana ma kom tuh fahk mu kom ac oru nu sesr, ac nu sin mwet kol lasr. Kom sang kalya nu sin Jerusalem yohk liki siti nukewa saya fin faclu,

¹³ ac ase nu sesr kain in kaiyuk nukewa ma aketeyuki in Ma Sap lal Moses. A nwe ingena, O LEUM GOD lasr, kut tia pacna srike in akinsewowoye kom, in forla liki ma koluk lasr, ac fahsr tukun ma pwaye lom.

¹⁴ Kom, O LEUM GOD lasr, tuh akola kom in kalyei kut, ac kom oru oana, mweyen kom oru na ma pwaye in pacl nukewa, a kut tia porongekom.

¹⁵ “O Leum God lasr, kom akkalemye ku lom ke kom use mwet lom liki acn Egypt, ac ku lom uh srakna esamyuk. Kut orekma koluk, ac oru ma sutuu.

¹⁶ Kom tuh loangekutla in pacl somla, ke ma inge nimet kom sruokyana toasr lom sin acn Jerusalem. Siti se inge ma lom, eol mutal sum. Mwet nukewa in facl atulani nu sesr elos oru acn Jerusalem ac mwet lom mwe aksruksruk ke sripen ma koluk lasr ac ouiya koluk su mwet matu lasr somla elos tuh oru.

¹⁷ O God, lohng pre luk ac mwe kwafe luk. Sifilpa folokonak Tempul lom su tuh kunausyukla. Sifilpa folokonak, tuh mwet nukewa fah etu lah kom God.

¹⁸ Porongekut, O God. Ngetma nu sesr, ac liye mwe ongoiya su oan facsr inge, ac keok lun siti se su us Inem. Kut pre nu sum mweyen kom pakoten, ac tia mweyen ma kut oru uh pwaye.

¹⁹ O Leum, porongekut. O Leum, nunak munas

nu sesr. O Leum, lohng pre lasr, ac kasrekut! Ac kom in tia pahtlac, tuh mwet nukewa in etu lah kom God. Siti se inge ac mwet inge ma lom.”

Gabriel El Aketeya Kas In Palu

²⁰ Nga tafwelana pre luk, ac fahkak ma koluk luk ac lun mwet luk Israel, ac kwafe sin LEUM GOD luk tuh Elan folokonak Tempul mutal lal.

²¹ Ke nga pre ah, Gabriel, su nga tuh liye pac in aruruma se meet ah, el sohkma ac tuhwi yen se ma nga tu we ah. Pacl se el sunyu inge pacl in orek kisa in eku ah.

²² El fahk nu sik, “Daniel, nga tuku in sot nu sum lalmwetmet ac etauk.

²³ Ke kom tuh mutawauk in kwafe sin God, El tuh topuk kom. El lungse kom, na pa nga tuku in fahkot top lal ke kwafe lom an. Lohang nu ke ma nga ac fahk inge, ac nga fah aketeya aruruma sac.

²⁴ “Itkosr pacl itngoul yac* pa lusen pacl se ma God El oakiya mu ac fah aksukosokyeyuk mwet lom ac siti mutal sac liki ma koluk ac ma fohkfok uh. Ma koluk uh ac fah tuleyukla, ac nununku suwohs ac fah oakwuki ma pahtpat, tuh aruruma sac ac kas in palu sac in fah akpwayeyuk, ac Tempul mutal sac in fah sifil kisaiyukla.

²⁵ Esamya ma inge, ac kalem kac: Liki pacl se sapkinyuk in sifil musaiyuk Jerusalem ah nwe ke el su mosrweyukla ac tuku, yac itkosr pacl itkosr ac fah somla. Acn Jerusalem ac fah sifil musaiyukla, na ac oasr inkanek we ac

* **9:24 itngoul yac:** In kas Hebrew uh fahk mu “wik itngoul.” Kalmen “wik” yorolos pa “yac itkosr.” Na pa wik itngoul pa yac angfoko eungoul.

kalkal kulana loangeyen siti uh, ac siti sac ac fah oanna nwe ke yac itkosr pacl onngoul luo somla, tusruktu in pacl se inge ac fah pus na mwe lokoalok.

²⁶ Ac ke safla pacl sac, na el su mosrweyukla inge ac fah anwuki ke wangin mwatal. Siti sac ac Tempul ac fah kunausyukla sin mwet mweun lun sie mwet kol na ku, su ac utyak mweuni ac sruokya. Pacl safla sac ac fah tuku oana sie sronot, ac use mweun ac kunausten su God El akoela uh.

²⁷ Mwet leum sac ac fah oru sie wulela na ku nu sin mwet puspis ke yac itkosr, ac ke tafu yac itkosr inge ac somla uh, el ac fah kutongya kisa ac mwe sang in tia sifil orek. Mwe Aksangeng na Upa ac fah mau fili fin acn fulat ke Tempul uh, na ac oanna we nwe ke na mwet se ma filiya uh el sun safla se ma God El akoela nu sel.”

10

Aruruma Lal Daniel Sisken Infacl Tigris

¹ In yac aktolu ke Cyrus el Tokosra Fulat lun Persia, sie pweng akkalemeyeyuk nu sel Daniel, su oayapa pangpang Belteshazzar. Pweng sac pweng na pwaye se, tusruktu arulana upa in eteyuk kalmac uh. Tuh aketeyuki nu sel Daniel in sie aruruma.

² In pacl sac, nga, Daniel, tuh muta in asor lulap luk ke wik tolu.

³ Nga tuh tiana kang kutena mongo yuyu, ku mongo ikwa, ku nim wain, ku mosrwela sifuk nwe ke na wik tolu ah safla.

⁴ Ke len aklongoul akosr in malem se meet ke yac sac, nga tuh tu pe facl ke Infacl lulap Tigris.

⁵ Nga ngetak ac liye sie mwet su nukum nuknuk linen, ac infulwal losyuki ke sie pel ma orekla ke gold na wowo.

⁶ Manol saromrom oana sie wek na saok. Mutal kalem oana sarmelik lun sarom uh, ac atronmutal firir oana e se. Paol ac nial saromrom oana bronze su aksaromromyeyukla, ac pusracl oana pusren wowo lun sie un mwet na lulap.

⁷ Nga mukena pa liye aruruma sac. Mwet ma wiyu ah elos tiana liye kutena ma, tusruktu elos arulana sangengla, kaingelik ac wikla.

⁸ Nga mukena lula insac, ke nga liye aruruma na usrnguk se inge. Wanginla ku luk, ac mutuk arulana ekla, oru wangin mwet ku in akilenyuyak.

⁹ Ke nga lohng pusracl, nga putati nu infok uh, nikinyula ac oanna insac oankiyuki.

¹⁰ Na poun mwet se sruokyuwi ac tukasyuyak nu fin intik ac pouk, ac nga srakna rarrar.

¹¹ Na lipufan sac fahk nu sik, “Daniel, God El lungse kom. Tuyak ac lohng akwoye ma nga ac fahk nu sum uh. Supweyukme nga nu yurum.” Ke el fahk ma se inge, na nga tuyak, tusruktu nga srakna rarrar.

¹² Na el fahk, “Daniel, nimet kom sangeng. God El lohng pre lom oe ke len se oemeet ma kom sulela in akfwilpapyekom tuh kom in ku in eis etauk. Tuku luk uh pa topken pre lom uh.

¹³ Lipufan se su oana fisrak se in karinganang tokosrai lun Persia el lainyu ke len longoul sie. Na Michael, sie sin lipufan fulat, el tuku in

kasreyu, mweyen nga tuh sisila mukena muta in acn Persia.

¹⁴ Nga tuku in oru kom in kalem ke ma ac sikyak nu sin mwet lom uh ke pacl fahsru. Aruruma se inge ma nu ke pacl fahsru.”

¹⁵ Ke el fahk ma inge, nga suwoli ac tia ku in fahk kutena ma.

¹⁶ Na lipufan se ma oana in mwet se ah saplakme ac kahlya ngoasrok. Ac nga fahk nu sel, “Leum luk, aruruma se inge arulana eisla kuiyuk, oru nga tia ku in tila rarrar.

¹⁷ Nga oana sie mwet foko su tu ye mutun leum la. Nga ac kaskas nu sum fuka? Wanginla ku luk, ac wanginla pac monguk.”

¹⁸ Na el sifilpa sruokyuwi, ac nga pula lah oasri kutu ku luk.

¹⁹ Ac el fahk, “God El lungse kom, ke ma inge nimet kom fosrngu ku sangeng ke kutena ma.”

Ke el fahk ouinge, nga kui liki na meet ah, ac nga fahk, “Leum luk, fahkma nu sik ma kom ac fahk an. Kom arulana akkeyeyula.”

²⁰ Na el fahk, “Ku kom etu lah efu ku nga tuku nu yurum? Inge nga ac sifilpa folokla ac lain lipufan se ma karinganang tokosrai lun Persia, ac nga fin safla yorol, na lipufan se ma karinganang tokosrai lun Greece el ac fah tuku.

²¹ Tusruktu nga tuku in fahkot nu sum ma simla in book lun ma pwaye uh. Wangin sie ac wiyu alein nu sin lipufan inge sayal Michael, lipufan se su karinganang tokosrai lun Israel.

11

¹ El pa kasreyu ac loangeyu.

² Ac ma nga ac fahk nu sum inge ma na pwaye.”

Tokosrai Lun Egypt Ac Syria

Na lipufan sac fahk, “Ac fah oasr tokosra tolu su ac fah leumi acn Persia, na toko ac oasr pac tokosra se akakosr, su ac fah kasrup liki tokosra meet ah kewa. In pacl se na ma yohk ku ac kasrup lal uh, na el ac fah lain tokosrai lun Greece.

³ “Toko, na tokosra na pwengpeng se ac fah sikyak. El ac fah leumi tokosrai na lulap se, ac oru na ma el ac lungse oru uh.

⁴ Tusruktu pacl se na ma tokosrai lal uh ac kui na pwaye uh, na ac musalelik ac kitakatelik nu ke ip akosr. Mwet in sou lal ac fah tia eis wal lal, a mwet saya ac fah aolul in leum, tusruktu elos ac tiana ku oana ke pacl ma el tuh tokosra uh.

⁵ “Tokosra lun Egypt el ac arulana ku. Tusruktu siena sin mwet mweun fulat lal ac mau yohk ku la lukel, ac leumi sie tokosrai yohk liki na tokosrai lal uh.

⁶ In kutu yac toko, tokosra lun Egypt el ac fah orala sie akupasri nu sin tokosra lun Syria, ac sang acn se natul in payuk sel. Tusruktu, asruoki se inge ac tia oan paht, mweyen mutan sac, mukul tumal, tulik se natul, ac mutan kulansap ma welul som uh, nufon ac fah anwuki.

⁷ Ac tia paht tukun ma inge, na sie sin mukul in sou lun mutan sac ac fah tokosrالا. El ac fah tuyak mweuni un mwet mweun lun tokosra lun Syria, utyak nu in pot ku lalos, ac kutangulosla.

⁸ El ac fah eis ma sruloala in luman god lalos, ac ma saya su orekla ke gold ac silver

ma kisakinyukla nu sin god inge, ac folokunla nu Egypt. Tukun kutu yac ma oasr misla inmasrlolos,

⁹ tokosra lun Syria el ac sifil utyak nu fin acn Egypt, tusruktu ac folokinyukla el liki acn we.

¹⁰ “Wen nutin tokosra lun acn Syria elos ac fah akoo elos in mweun, ac orani sie un mwet mweun na lulap. Sie selos ac fah pokla ma fin acn uh nufon oana sronot se, ac mweuni nien muta ku lun mwet lokoalok su ma kuhlusyukyak ke pot na ku.

¹¹ In kasrkusrak lal, tokosra lun Egypt el ac tuyak mweuni tokosra lun Syria, ac sruokya un mwet mweun na lulap se lal ah.

¹² El ac mau inefulatak ke kutangla lal, ac ke mwet mweun pus ma el uniya uh, tusruktu ac tia sifilpa oasr kutangla lal tok.

¹³ “Tokosra lun Syria el ac folokla ac sifilpa orani sie un mwet mweun lal su ac yohk liki ma meet ah. Na ke kutu yac tok, el ac foloko wi sie un mwet mweun na lulap ac kufwen mwe mweun puspis.

¹⁴ Na mwet puspis ac fah tukeni lain tokosra lun Egypt. Ac kutu mwet ma lungse orek lokoalok in facl sum, Daniel, ac fah wi tuyak lain tokosra lun Egypt ke sripen sie aruruma ma elos liye, tusruktu ac fah kutangyukla elos.

¹⁵ Ouinge tokosra Syria el ac fah kuhlasla sie siti su arulana akkeyeyukla, ac sruokya. Mwet mweun lun Egypt elos ac fah tia sifil mweun — finne elos su wo emeet ke mweun, ac fah wanginla pac ku lalos.

¹⁶ Mwet Syria se ma utyak ac eisla acn inge uh ac oru na ma el lungse oru nu selos, ac wanginna lainyal. El ac fah tu in Fulan Wuleang ac leumi nufon acn we.

¹⁷ “Tokosra lun Syria el ac akoo elan oru fahsr se lal nu in acn inge, ac el ac us nufon mwet mweun lal welul. Na ke sripen el kena kunausla tokosrai lun mwet lokoalok lal, el ac fah oru sie pwapa in akasrui inmasrloltal, ac sang acn natul in payuk nusel. Tusruktu ma el ako in oru inge ac tiana fahla oana ma el nunku.

¹⁸ Tukun ma inge, el ac fah mweuni facl ma muta sisen meoa uh, ac kutangla acn pus selos. Tusruktu, sie mwet kol sac ac fah kutangulla, ac tulokinya orek funmwet lal. Aok, el ac folokonang ouiya koluk lun tokosra Syria nu facl sifacna.

¹⁹ Na tokosra sac el ac fah folokla nu nien muta ku lun mwet mweun in acn sel sifacna, tusruktu ac kutangyukla pac el, na ac pa ingan saflaiyal.

²⁰ “Na sie pacna tokosra ac fah aolul, su ac fah supwala sie mwet leum lal in akkeokye mwet inge ke el akyokye tax lalos in akkasrupye tokosrai lal. Ac ke pacl na fototo, tokosra sac ac fah anwuki, tusruktu tia ye mutun mwet uh, ac tia pac ke mweun.”

Tokosra Koluk Se Lun Syria

²¹ Lipufan sac sifilpa fahk, “Tokosra se lun acn Syria tok uh ac mwet na koluk se su wangin suwohs la elan tokosrala, tusruktu el ac mahsrikyak na sruokya wal uh ke inkanek kutasrik lal.

²² Kutena mwet ma lainul uh, finne mwet Tol Fulat lun God uh, ac fah pokyukla ac sisila elos.

²³ Ke inkanek kikiap lal, el ac orek wuleang nu sin mutunfacl saya, na ku lal uh ac yokyokelik, finne kitin facl na srisrik pa el leumi.

²⁴ El ac utyak na eisla ipin acn na kasrup in lukma, ac oru kais kutu ouiya ma mwet matu in sou lal uh tia wi oru meet. Na el ac kitalik acn, ac kutena ma elos sruokya ke mweun uh, nu sin mwet ma welul uh. El ac oru akoo lal in sruokya kutu nien muta ku ma potyak, tusruktu pacl lal uh ac sa na in safla.

²⁵ “El ac fah tuyak na orani sie un mwet mweun na lulap in mweuni tokosra lun Egypt, su ac akola pacna in mweun lainul ke sie pacna un mwet mweun na lulap ac fokoko. Tusruktu tokosra lun Egypt ac fah kiapweyukla, ac tiana orala ma el akoo in oru uh.

²⁶ Mwet pwapa fulat ma el lulalfongi emeet sin mwet lal uh ac kunausulla. Pus sin mwet mweun lal ac fah anwuki, ac un mwet mweun lal uh ac fah sikiyukla.

²⁷ Na tokosra luo inge ac fah tukeni muta mongo ke tepu sefanna, tusruktu ma eltal akoo uh ma na koluk, ac eltal ac tukenina kiapu sie sin sie. Eltal ac tiana eis ma eltal lungse uh, mweyen soenna sun pacl lun ma inge.

²⁸ Tokosra lun Syria el ac us ma wap nukewa ma el sruokya ke mweun ac folokla nu yen sel, ac el wotela sel mu el ac kunausla alu lun mwet lun God uh. Tusruktu el ac oru oana ma el lungse nwe tari, na el fah folokla nu in acn sel.

²⁹ “Ac tok, el ac fah sifilpa utyak ac mweuni

acn Egypt, tusruktu ma ac sikyak ke fwil se inge ac tia oana fahsr se meet ah.

³⁰ Mwet Rome ac fah tuku ke oak meoa ac lainul, ac el ac fah arulana sangengla.

“Na in kasrkusrak lal, el ac fah folokla ac srike in kunausla alu lun mwet lun God uh. El ac porongo ac oru oana kas in kasru ma mwet tila wi alu inge fahk nu sel uh.

³¹ Kutu sin mwet mweun lal ac arulana ak-fohkfokyela Tempul uh. Elos ac tulokinya kisa ma orek ke len nukewa uh, ac tulokunak Mwe Aksangeng na Upa sac.

³² Ke inkanek kutasrik lal, tokosra el ac eisla insien mwet ma srola liki alu lalos uh, ac elos fah akkeyal, tusruktu elos su srakna fahsr tukun God elos ac tu na ku ac lainul.

³³ Mwet kol ma lalmwetmet inmasrlon mwet uh ac fah sang etauk lalos in kasru mwet puspis. Tusruktu ke pacl na fototo, kutu selos ac fah misa ke mweun, ac kutu ac fah isisyak, ac kutu ac fah pusrla ma lalos, ac utukla elos nu in presin.

³⁴ Ke pacl ma anwuk inge orek uh, ac fah oasr kitin kasru nu sin mwet lun God, finne kutu mwet uh welulosla ke na sripen elos suk ma in wo nu selos sifacna.

³⁵ Kutu sin mwet kol ma lalmwetmet ac fah anwuki, ac ke sripen misa lalos, mwet uh ac fah aknasnasyeyukla. Ac fah oana inge nwe ke safla pacl uh, pacl se ma God El oakiya.

³⁶ “Tokosra lun Syria el ac oru na ma el lungse oru. El ac konkin ac fahk mu el fulat liki kutena god, ac fulat liki pac God Fulatlana. El ac ku in oru ouinge nwe ke na sun pacl se ma God El akola in sang kai nu sel. God El ac oru oana ma El ako

mu El ac oru.

³⁷ Tokosra el ac fah pilesru god su mwet matu lal elos tuh kulansap nu se, ac oayapa god se su mutan elos lungse. Aok, el ac pilesru god nukewa, mweyen el pangon el fulat lukelos nukewa.

³⁸ A el ac akfulatye na god se ma karingin nien muta lun mwet mweun ma potiyukyak uh, ac sang mwe sang ke gold, silver, wek saok, ac kutu pac mwe lung wowo nu sin god ma mwet matu lal elos tia wi alu nu se uh.

³⁹ El ac orekmakin mwet su alu nu sin sie god lun mwetsac in loango inkul potyak lun mwet mweun lal uh. El ac arulana akfulatye mwet ma akilen mu el mwet kol lalos, ac sang nien muta fulat nu selos, oayapa kitalos acn, in mwe srui nu selos.

⁴⁰ “Ke apkuran in sun ao safla lun tokosra lun Syria, tokosra lun Egypt el ac tuyak mweunel, ac tokosra Syria el ac lainul pac ke kuiyal nufon. El ac orekmakin chariot, horse, ac oak meoa pukanten. El ac utyak oana kof ke sie sronot, ac eisla mutunfacl puspis.

⁴¹ El ac fah utyak pac mweuni Fulan Wuleang, ac uniya ngoul tausin mwet, tusruk acn Edom, acn Moab, ac acn lula lun Ammon ac fah painmoulla.

⁴² Ke el ac utyak mweuni acn inge nukewa, acn Egypt ac fah sruhu pac.

⁴³ El ac fah usla pac gold, silver, ac ma saok saya nukewa ma wikinyukla oan in acn Egypt. El ac fah kutangla pac acn Libya ac Ethiopia.

⁴⁴ Na pweng ma ac tuku liki acn kutulap ac eir

uh ac fah aksangengyal, ac el ac mweun arulana upa, ac uniya mwet na pukanten.

⁴⁵ El ac fah tulokunak pac lohmi nuknuk na lulap lal inmasrlon meoa ac eol soko ma Tempul uh oan we. Tusruktu el ac misa, ac wangin mwet ac muta yorol in kasrel.”

12

Pacl Safla Uh

¹ Na lipufan se ma nukum nuknuk linen sac fahk, “In pacl sac, lipufan fulat Michael, su karingin mwet lom uh, el ac fah sikyak. Na ac fah oasr mwe lokoalok sikyak, su pa koluk oemeet ke tufahna oakwuki mutunfacl uh ah me nwe misenge. Ke sun pacl sac, mwet nukewa in facl sum ma simla inelos tari in book lun God, ac fah moulla.

² Mwet puspis sin mwet ma misa tari ac fah sifil moulyak: kutu selos ac fah engankin moull ma pahtpat, ac kutu ac fah keok ac mwekin ma pahtpat.

³ Mwet kol lalmwetmet uh elos ac fah saromrom ke kalem wolana lun acn lucng, ac elos su luti nu sin mwet in oru ma pwaye uh ac fah saromrom oana itu nwe tok.”

⁴ El fahk nu sik, “Inge, Daniel, lumwani book sacn, ac sang sie sil an nu kac nwe ke na safla faclu. Ac in pacl se inge, mwet puspis ac fah sista wel pacl lalos in suk kalmen ma sikyak inge.”

⁵ Na nga liye mwet luo tu pe infacl soko, sie ke la infacl uh, ac sie ke la.

⁶ Sie seltal siyuk sin lipufan se ma tu lucng lukeltal ke infacl uh, ac fahk, “Ma usrnguk inge ac orek nwe safla ngac?”

⁷ Lipufan sac sralak kewa paol nu lucng ac orala sie wulela ku ke Inen God su moul ma pahtpat. Ac nga lohng el fahk, “Ac oan yac tolu tafu. Ac safla akkeok nu sin mwet lun God uh, tuh na ma inge nukewa orekla tari.”

⁸ Nga lohng ma el fahk ah, tuh nga tiana kalem kac. Na nga siyuk sel, “Leum se, ac fuka saflaiya?”

⁹ Na el fahk, “Daniel, enenu kom in som inge, mweyen kas inge ac fah wikinyukla ac oanna in lukma nwe ke pacl safla uh.

¹⁰ Mwet puspis ac fah aknasnasyeyukla. Mwet koluk uh ac fah tia kalem kac, ac elos ac nuna oru na ma koluk. Mwet lalmwetmet uh mukena pa ac kalem kac.

¹¹ Oe ke pacl se na ma kisa ke len nukewa uh tila orek ah, aok pacl se ma Mwe Aksangeng na Upa sac tuh sikyak ah, oasr len sie tausin luofoko eungoul lac.

¹² Insewowo elos su tu na ku in tawi lalos nwe ke na safla pac len sie tausin tolfoko tolngoul limekosr uh!

¹³ “Ac kom, Daniel, kom in oaru nwe ke safla. Na kom ac fah misa, tusruktu kom ac sifil moulyak in eis mwe usru lom ke pacl safla uh.”

BIBLE MUTAL
The Holy Bible in the Kosraean language of the
Federated States of Micronesia

Public Domain

Language: Kosrae (Kosraean)

Translation by: Elizabeth Baldwin

This work is in the Public Domain because the copyright has expired.

2024-02-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 15 May 2025 from source
files dated 15 May 2025

99b9ee8b-e11a-50e3-9551-ad142716d37a